

RS § 107 Flyktingsituationen med anledning av Ukraina

Ärendenummer: RS 2022/664
Paragraf föregående instans: AU § 75

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att tillsammans med berörda förvaltningar göra förberedelserna för en långsiktig hantering utifrån förändrad lagstiftning och krav på att kunna ta emot ett relativt stort antal flyktingar.
- Regionstyrelsens ordförande ges delegation att teckna eventuella avtal mellan Region Gotland och Migrationsverket i syfte att säkerställa att massflyktingar från Ukraina som redan har påbörjat en etablering på Gotland inte tvingas flytta till Migrationsverkets boenden på fastlandet i det fall de inte kan bo kvar i eget boende på Gotland.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Vid regionstyrelsens arbetsutskotts sammanträde 6 april 2022 informerades utskottet om hur förvaltningen arbetar med flyktingmottagande och samordning, samt hur boendesituationen ser ut på kort och lång sikt för de massflyktingar från Ukraina som befinner sig på Gotland. På mötet formulerades en politisk vilja att säkerställa att de massflyktingar som redan påbörjat en etablering på Gotland inte tvingas flytta till boenden på fastlandet, i samband med en minskad tillgänglighet till boende under turistsäsongen och i samband med att ny lagstiftning för boendeanvisning träder i kraft enligt regeringens plan, 1 juli 2022.

Arbetsutskottet enades därför om att regionstyrelseförvaltningen skulle återkomma med en återrapportering om det fortsatta beredskapsarbetet vid regionstyrelsens sammanträde den 27 april 2022, samt att arbetet med boendefrågan skulle fortgå.

Migrationsverket har det lagstadgade huvudansvaret för att tillhandahålla boende och bistånd för asylsökande och personer som beviljats skydd enligt det så kallade massflyktsdirektivet (TPD). I syfte att på ett ordnat sätt kunna lösa boendesituationen för skyddsbehövande enligt TPD och för att åstadkomma en jämnare boendefördelning mellan Sveriges kommuner och regioner har regeringen upprättat ett utkast till lagrådsremiss innehållande förslag på ny lagstiftning. Lagstiftningen skulle medföra att kommunerna ges utökade befogenheter att bistå Migrationsverket i arbetet med att ordna boende för de som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd.

Enligt uppdrag från regeringen har Migrationsverket redan nu fastställt en fördelning på länsnivå, med förslag om fördelningstal på kommunnivå. Fördelningsnyckeln är framtagen enligt den modell som redan används för bosättning av nyanlända och kvotflyktingar enligt bosättningslagen. Fastställt anvisningstal till Gotland är 540 som sedan ska avräknas för skyddsbehövande enligt TPD som redan vistas inom regionen.

Mot denna bakgrund och i syfte att förse politiken med ett grundligt underlag för att identifiera åtgärdsbehov framgent, redogör regionstyrelseförvaltningen i förevarande tjänsteskrivelse för hur gällande och föreslagen lagstiftning samt ansvarsfördelning ser ut. Vidare beskrivs de överväganden som bör beaktas vid eventuella politiska beslut avseende flyktingmottagandet och boendefrågan.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen ser ett tydligt behov av att fortsatt arbeta med att ha god beredskap för att på kort och lång sikt kunna ta emot och tillhandahålla boende för de hundratal massflyktingar som kan anvisas till Gotland. Kontinuerlig samverkan och samordning pågår därför med berörda förvaltningar för att identifiera behov av åtgärder och eventuella beslut som kan behöva fattas för att fullgöra förvaltningarnas uppdrag. Det är av särskild vikt att inventera hur förvaltningen inom ramen för ordinarie strukturer kan förbereda för ett betydligt större antal anvisningar inom kort.

Avseende den politiskt formulerade viljan att ha beredskap för att hjälpa de personer som kan komma att tvingas flytta till fastlandet under perioden fram till 1 juli 2022, ser regionstyrelseförvaltningen att det främsta verktyget bör vara en fortsatt nära dialog med Migrationsverket och övriga berörda aktörer såsom Länsstyrelsen och SKR. Mot bakgrund av att regionen enligt gällande regelverk inte har befogenhet att anordna boenden för skyddsbehövande enligt TPD bör dialogen med Migrationsverket innefatta diskussioner om hur vi kan hitta humana och lagenliga lösningar för massflyktingar på Gotland samt hur den fortsatta processen avseende boendeanvisningar till Gotland är tänkt att se ut.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Som nämnts ovan och mot bakgrund av regeringens uttalanden i aktuell lagrådsremiss, har kommuner idag inte befogenhet att anordna boenden till asylsökande. Eftersom det statliga ansvaret för boende framgår av LMA, skulle en sådan lösning därmed sannolikt vara i strid med kommunallagens 2 kap 2 §, där kommuners befogenheter fastställs.

2. Ekonomiskt perspektiv

Regeringens utkast till lagrådsremiss innehåller som framgår ovan ett förslag om att kommuner ska ersättas för kostnader som utgår vid anordnande av boende till anvisade massflyktingar. Dessa ersättningar ska utbetalas som schablonbelopp. Innan lagens ikraftträdande finns det ingen möjlighet för kommuner att utkräva ersättning för kostnader för anordnande av boende då detta ansvar enligt lag ligger hos staten.

3. Barnperspektiv

Av de barn som kommer från Ukraina är majoriteten barn i familj och endast en liten andel är ensamkommande. Gotland har än så länge inte fått några anvisningar av ensamkommande barn.

Enlig TPD har barn rätt till skolgång. På Gotland hade man vecka 16, inom ramen för den så kallade "Lotsen", som är en inslussning till skola för nyanlända, 21 elever från Ukraina. Visbygymnasiet startar 25 april en ukrainsk gymnasieklass. Det finns ett humanitärt barnperspektiv att ta hänsyn till avseende den omställning i vardagen som det kan innebära för de barn och ungdomar som nu har börjat skola på Gotland om de skulle behöva flytta till fastlandet.

4. Jämställdhetsperspektiv

En stor andel av de massflyktingar som anlant till Europa och Sverige är kvinnor och barn. Migrationsverkets lägesbild 20 april visade att 15 701 av de som ansökt om skydd är vuxna kvinnor och 11 853 är vuxna män.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Inom ordinarie process för boendeanvisningar kan samtliga serviceorter bli aktuella: Fårösund, Slite, Lärbro, Roma, Hemse och Visby. Eftersom de anvisade inte har bil måste det finnas närhet till skola och mataffär. I nödläge har man placerat på andra ställen, men det innebär ofta stora problem.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuell.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Emily Diab, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Utkast till lagrådsremiss, inkom 2022-04-08

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-04-26